

บทความวิจัย

ความรับผิดทางแพ่งกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้า*

Civil Liability for Car Theft Case in Department Store

เพชร ขวัญใจสกุล¹

Phet Khwanchaisakun²

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

272 หมู่ที่ 9 ตำบลขุนทะเล อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University,

272 Moo 9, Surat-Nasan Road, Khun Taleay, Subdistrict, Mueang Surat

Thani District Surat Thani Province 84100

*Corresponding author E-mail: phet.khw@sru.ac.th

วันที่รับบทความ : 13 ธันวาคม 2564 วันที่แก้ไขบทความ : 28 กุมภาพันธ์ 2565

วันที่ตอบรับ : 14 พฤษภาคม 2565 วันที่เผยแพร่ : 14 พฤษภาคม 2565

* บทความวิจัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่อง “ความรับผิดทางแพ่งกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้า” มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, พ.ศ. 2562.

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพชร ขวัญใจสกุล คณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

² Assistant Professor Phet Khwanchaisakun Dean Faculty of Law, Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพซึ่งเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาบริบท สภาพแวดล้อมกรณีรณหายในห้างสรรพสินค้าและกฎหมายความรับผิดชอบกรณีรณหายในห้างสรรพสินค้า ตลอดจนศึกษาแนวทางพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในความรับผิดชอบกรณีรณหายในห้างสรรพสินค้า

ผลวิจัยพบว่า ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้า จะต้องมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพ เมื่อมีเหตุรณหายในห้างสรรพสินค้าถือว่าการงัดเงินหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของลูกค้าจึงเป็นความรับผิดชอบในทางละเมิด และไม่สามารถอ้างการปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบ เป็นเหตุให้ตนหลุดพ้นความรับผิดชอบได้ แต่อย่างไรก็ตาม หากห้างสรรพสินค้าจัดให้มีผู้ประกอบการรายอื่นเช่าพื้นที่ บุคคลเหล่านี้ถือว่าไม่ใช่ลูกค้าของห้างสรรพสินค้า ดังนั้นห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบ

งานวิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดทำ ดังนี้ (1) ชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งกรณีรณหายในห้างสรรพสินค้า” (2) กำหนดหลักเกณฑ์ว่า “ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จะต้องใช้ความระมัดระวังดูแลทรัพย์สินของลูกค้าเช่นเดียวกับผู้มีอาชีพเช่นนั้น” (3) การปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบในกรณีรณหายของลูกค้าหายในห้างสรรพสินค้า ก็ไม่เป็นเหตุให้หลุดพ้นจากความรับผิดชอบแต่อย่างใด (4) กำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องรับผิดชอบตามสัญญา และ (5) กำหนดให้ห้างสรรพสินค้าต้องจัดให้มีการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองวินาศภัยในกรณีที่รณหายของลูกค้าหาย

คำสำคัญ : ความรับผิดทางแพ่ง, รณหาย, สิทธิไล่เบียด, ค่าสินไหมทดแทน, ห้างสรรพสินค้า

ABSTRACT

This research is the qualitative research which collects and analyzes the documentary data. The research aims to study the context and environment of a department store with car theft case, the liability law for car theft case in department store and a guideline to develop the law concerning the legal liability for car theft case in the department store.

The research found that department store was responsible for the security of customer's properties and should provide strict and effective security measures. If a car is stolen in a department store, it is considered the department store fails to fulfil its duty to take care of customer's properties. Therefore, it is a legal liability for tort and the department store's notice is not a disclaimer of liability that prevents it from legal liability. However, if the department store permits other vendors to rent its area, these vendors are not regarded as a customer of the department store. Therefore, the department store is not liable for the vendor's car theft case.

The research suggests the following solutions: (1) Producing "Draft Civil Liability for Car Theft Case in Department Store" (2) Defining the criteria that "the department store shall be required to take care of customer's properties as professional." (3) Notice for disclaimer of liability for customer's stolen car case in the department store cannot prevent it from liability. (4) Security personnel should be liable under the contract and (5) the department store should provide a casualty insurance for customers' car theft case.

Keywords: Civil Liability, Car Theft, Right of Recourse, Compensation, Department Store

1. ความนำ

การประกอบธุรกิจห้างสรรพสินค้าเป็นการดำเนินธุรกิจที่มุ่งแสวงหาผลกำไรเป็นสิ่งสำคัญ เมื่อลูกค้าเข้ามาใช้บริการจำนวนมาก ๆ ผลการประกอบกิจการหรือกำไรก็ย่อมเติบโตขึ้นเช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการก็จำเป็นต้องใช้ยานพาหนะไม่ว่าจะเป็นรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เพื่อใช้ในการสัญจรหรือใช้โดยสารเข้ามาในห้างสรรพสินค้า เพื่อเลือกซื้อสินค้าใช้สอยตามความต้องการ ปัญหาจะตามมาก็คือรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์หรือยานพาหนะอื่นใดที่ลูกค้าที่เข้ามาจอดในห้างสรรพสินค้าเกิดสูญหายผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดชอบในความสูญหายของทรัพย์สินลูกค้าหรือของผู้คนที่เข้ามาใช้บริการในห้างสรรพสินค้าหรือไม่

จากข้อมูลพบว่า สถานที่ที่รถหายมากที่สุด คือ สานจอตรอ³ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจประเด็นรถหายในห้างสรรพสินค้า งานวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาเฉพาะกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้าเท่านั้น และเพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูลเชิงลึก ผู้วิจัยจะทำการศึกษาและเก็บข้อมูลรถหายในห้างสรรพสินค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นสำคัญ โดยผู้วิจัยจะศึกษาว่าผู้ประกอบการห้างสรรพสินค้าหรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ หากมีกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้าของตน และห้างสรรพสินค้าจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะหลุดพ้นจากความรับผิด กรณีที่ห้างสรรพสินค้าปิดประกาศให้ลูกค้าระมัดระวังไม่ให้นำทรัพย์สินมีค่าไว้ในรถยนต์หรือจัดการล้อครยนต์ให้เรียบร้อยหากกรณีทรัพย์สินสูญหายหรือรถยนต์หายจะไม่รับผิดชอบ ห้างสรรพสินค้าดังกล่าวจะหลุดพ้นจากความรับผิดชอบหรือไม่เพียงใด กรณีปัญหาการชดเชยค่าสินไหมทดแทนจะต้องรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด และกรณีหากมีการชดเชยค่าสินไหมทดแทนกรณีรถหายไปแล้วจะสามารถรับช่วงสิทธิได้หรือไม่ และรับ

³ ลิขิต น้าประเสริฐ, “บทบรรณาธิการ,” <https://www.autoinfo.co.th/article/10880/> (สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561).

ช่วงสิทธิได้มาน้อยแค่ไหน โดยจะศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าผู้ประกอบการ
ห้างสรรพสินค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวอย่างไร กรณีดังกล่าวแม้คำพิพากษา
ศาลฎีกาทำนองนี้จำนวนมากมีทั้งกรณีที่ให้ห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิด⁴ และมีกรณีที่ให้
ห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิดด้วย⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาจึงยังไม่อยู่ในแนวทางเดียวกัน
ผู้วิจัยจึงจะทำการศึกษาค้นคว้ากฎหมาย ตัวอย่างคดีที่เกิดขึ้นมาแล้วทั้งในประเทศและ
ต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางหรือเกณฑ์ความรับผิดชอบของผู้ประกอบการ
ห้างสรรพสินค้าว่าจะต้องรับผิดหรือไม่อย่างไร และกรณีที่จะหลุดพ้นจากความรับผิดเป็น
อย่างไร

2. ทฤษฎีความรับผิดทางละเมิด

แนวความคิดทฤษฎีความรับผิดทางละเมิด มีทฤษฎีความรับผิดทางละเมิด ตาม
ทฤษฎีอาจแบ่งความรับผิดทางละเมิดได้เป็น 2 ประเภท คือ⁶

1) **ความรับผิดที่ต้องการความผิด** (subjective responsibility) คือเป็นความ
รับผิดของผู้กระทำความผิดได้กระทำด้วยตัวเอง ไม่ว่าจะเป็นการกระทำด้วยความจงใจ
หรือประมาทเลินเล่อกระทำต่อบุคคลอื่นให้เขาเสียหายไม่ว่าจะในทางใด ๆ เป็นการ
กระทำโดยละเมิดแล้ว ผู้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดในการกระทำนั้น ทฤษฎีนี้เรียกว่า
ความรับผิดละเมิดในการกระทำของตนเอง

2) **ความรับผิดที่ไม่ต้องการความผิด** (objective responsibility) คือเป็น
ความรับผิดที่เกิดขึ้นจากการกระทำของบุคคลอื่น โดยไม่ต้องพิจารณาว่าผู้ที่จะต้องรับผิด
กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อหรือไม่ แต่เข้าข้อสันนิษฐานของกฎหมายให้

⁴ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 915/2561, 743/2561, 2461/2558, 11605/2553, 5398/2538, 9278/2542, 7471/2556

⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7078/2560 และ 370/2540

⁶ ศนันทกรณ (จำปี) โสทธิพันธ์, *ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลางมิควรได้*, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2555), 45-46.

ต้องรับผิด อาจเรียกได้ว่า “ความรับผิดเด็ดขาด” การกระทำละเมิด เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ อนามัย ชื่อเสียง หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420

ทฤษฎีความรับผิดทางละเมิด คือ

1) **ทฤษฎีรับภัย** มีทฤษฎีที่มีแนวความคิดว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจะต้องมีผู้ก่อเหตุให้เกิดความเสียหาย และทฤษฎีนี้มีแนวความคิดจะต้องหาตัวผู้กระทำความผิด⁷ ผู้กระทำจะต้องรับเสี่ยงภัย โดยกฎหมายมุ่งหาตัวผู้กระทำความผิดมารับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ไม่ใช่ความรับผิดทางอาญาแต่อย่างใด แม้โดยเหตุผลโดยพฤติการณ์ใครเป็นคนก่อก็ย่อมจะต้องรับผิดเช่นกัน โดยทฤษฎีนี้แยกออกเป็นอีก 3 ทฤษฎี คือ (1) ทฤษฎีความรับผิดเด็ดขาด (2) ทฤษฎีความรับผิดโดยเคร่งครัด และ (3) ทฤษฎีบทสันนิษฐานความรับผิด

2) **ทฤษฎีความรับผิดความผิด** เป็นแนวความคิดที่ให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดก็ต่อเมื่อเป็นความผิดของตนเป็นหลัก หรือหลักที่ว่า “ไม่มีความรับผิดหากปราศจากความผิด” แต่กรณีทฤษฎีรับภัยอาจจะต้องรับผิดด้วยแม้ตนจะไม่ได้ก่อให้เกิดความผิดก็ตาม กรณีการที่ถูกค่านำรถยนต์เข้าไปจอดในห้างสรรพสินค้า มีปัญหาว่าจะทำทฤษฎีความรับผิดทางละเมิดดังกล่าวไปปรับใช้ได้หรือไม่ หรือแค่ไหนเพียงใด

⁷ จิตติ ดิงศภัทย์, ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรียงมาตราว่าด้วย จัดการงานนอกสั่ง ลากมิกควรได้ ละเมิด บรรพ 2 มาตรา 395-452, (กรุงเทพฯ: เดือนตุลา, 2557), 108.

3. กฎหมายเกี่ยวกับละเมิดอันเนื่องมาจากรถหายในห้างสรรพสินค้า

หลักความรับผิดทางละเมิด มีดังนี้

1) ความรับผิดที่ตนเองกระทำ

ในความรับผิดทางละเมิดที่ตนเองกระทำตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420⁸ ได้กำหนดไว้ให้ผู้ที่ทำให้กระทำละเมิดจะต้องรับผิดในผลเสียหายที่ตนได้กระทำไป ซึ่งในการกระทำละเมิดนั้นสิ่งที่ต้องพิจารณาประการแรก คือ ผู้ใด คำว่า “ผู้ใด” คือ บุคคลที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นตามกฎหมายเรียกว่าผู้กระทำละเมิด และในการกระทำละเมิดจะต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ คำว่า “ทำ” หมายถึงการเคลื่อนไหวร่างกายภายใต้จิตสำนึก หรือรู้ว่าการกระทำสิ่งใดอยู่ ส่งผลให้เกิดความเสียหายอย่างไร ซึ่งการกระทำยังหมายถึงการงดเว้นกระทำ การงดเว้นนี้จะต้องมีหน้าที่ หากไม่มีหน้าที่ก็ไม่ถือว่าเป็นการงดเว้น และหน้าที่ดังกล่าวจะต้องเป็นหน้าที่โดยตรง เช่นห้างสรรพสินค้าก็ย่อมมีหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในห้างสรรพสินค้า เป็นต้น คำว่า “จงใจ” เป็นการกระทำโดยตั้งใจ แต่ต่างกับเจตนาทางอาญาซึ่งส่วนใหญ่เจตนาทางอาญาจะเป็นการกระทำโดยเจตนาทุจริต ที่มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ที่มีควรได้สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ซึ่งในทางแพ่งไม่ถึงขนาดทุจริตแต่อย่างใด เพียงแต่มีความตั้งใจให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายก็เป็นการกระทำโดยละเมิดแล้ว ในส่วนคำว่า “ประมาทเลินเล่อ” คือเป็นการกระทำที่ปราศจากความระมัดระวังเช่นวิญญูชนพึงระมัดระวังได้แต่ผู้กระทำละเมิดหาได้ใช้ความระมัดระวังเพียงพอเช่นคนอื่นไม่ ซึ่งคล้าย ๆ กับประมาทในทางอาญา ประการต่อมา การกระทำโดยละเมิด สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือจะต้องเป็นการกระทำโดยผิดกฎหมาย แต่อย่างไรก็ตามมีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การละเว้นไม่ระมัดระวังในสิ่งที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้ทำ หรือที่ตนไม่มีหน้าที่ตามกฎหมาย

⁸ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 420 บัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

จะต้องทำ ไม่เป็นละเมิด⁹ จากคำพิพากษาศาลฎีกาที่กล่าวศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย เห็นว่าการละเมิดสิทธิของผู้อื่นถือว่าเป็นความผิดอยู่ในตัว และศาสตราจารย์จิตติ ตติงศภัทิย์ เห็นว่าการรบกวนหน้าที่ที่ต้องควบคุมดูแลตามที่ได้รับมอบหมายแล้วไม่ระมัดระวังดูแล ถือว่าเป็นการทำให้ผิดกฎหมายแล้ว ดังนั้นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นโดยปราศจากอำนาจ ถือว่าเป็นการรบกวนหน้าที่ โดยไม่จำเป็นต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้โดยตรง¹⁰

ประการสุดท้าย การกระทำดังกล่าวจะต้องก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินหรือชีวิต เสรีภาพ หรือสิทธิใด ๆ แก่บุคคลอื่น หากไม่มีความเสียหายก็ไม่เป็นการกระทำละเมิดแต่อย่างใด ความเสียหายนี้ไม่ว่าจะเกิดขึ้นมากหรือน้อยก็เป็นการกระทำโดยละเมิดแล้ว

แต่อย่างไรก็ดี ห้างสรรพสินค้าที่มีเกี่ยวข้องกับละเมิดคือหลักความรับผิดชอบของอาคาร เนื่องจากธุรกิจห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ที่ขายสินค้าอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ มีประชาชนเข้าไปซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นจำนวนมาก ห้างสรรพสินค้าจึงมีหน้าที่ต้องจัดให้มีสถานที่จอดรถ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าที่เข้ามาซื้อสินค้าหรือใช้บริการภายในห้างสรรพสินค้าอันมีผลโดยตรงต่อยอดการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ¹¹ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 มาตรา 4¹² ให้ความหมายคำว่าอาคาร หมายความว่าความรวมถึงที่จอดรถด้วย และมาตรา

⁹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 38/2496

¹⁰ สุมาลี วงษ์วิจิตร, กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548), 55-56.

¹¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7078/2560 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2461/2558

¹² พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522, มาตรา 4 บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัตินี้ “อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง (4) พื้นหรือสิ่งทีสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักผ่อน ที่กักเก็บ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8 (9)”

8¹³ กำหนดให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักจอดรถสำหรับอาคารที่ใหญ่ประชาชนใช้บริการจำนวนมาก และมาตรา 34¹⁴ กำหนดห้ามมิให้มิตัดแปลงหรือใช้ที่จอดรถเพื่อวัตถุประสงค์เป็นการอื่น และกำหนดให้ที่จอดรถเป็นภาระติดพันของอสังหาริมทรัพย์นั้น

2) ความรับผิดชอบที่ผู้อื่นกระทำ

ในความรับผิดทางละเมิดแต่ตนเองไม่ได้ลงมือกระทำละเมิดโดยตรง แต่ก็ต้องรับผิดในทางละเมิดหากผู้อื่นที่มีความเกี่ยวข้องของกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นด้วย ในความรับผิดของห้างสรรพสินค้าในกรณีรถหายนั้นมี 2 เรื่องที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย (1) ความรับผิดนายจ้างในกรณีที่ลูกจ้างกระทำละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 425¹⁵ หากห้างสรรพสินค้ามีการจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยดูแลรถยนต์ลูกค้า จ่ายเงินเดือนและมีอำนาจบังคับบัญชา สั่งการให้พนักงานรักษาความปลอดภัยดูแลรถยนต์ตามที่ห้างสรรพสินค้ากำหนดก็ถือว่าเป็นลูกจ้าง ในความผิดนี้ ลูกจ้างเป็นผู้กระทำละเมิด ไม่ใช่ นายจ้างเป็นผู้กระทำละเมิดโดยตรง แต่กฎหมายกำหนดว่าหากลูกจ้างกระทำละเมิดให้นายจ้างจะต้องมารับผิดด้วย เพราะนายจ้างได้ผลประโยชน์โดยตรงจากงานหรือการกระทำที่ลูกจ้างได้กระทำลงไป หรือลูกจ้างกระทำลงไปเพราะคำสั่งของนายจ้าง ดังนี้

¹³ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 8 บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด (9) พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักจอดรถ ที่กัลปพฤกษ์ และทางเข้าออกของรถ สำหรับอาคารบางชนิดหรือบางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างดังกล่าว”

¹⁴ เรื่องเดียวกัน

¹⁵ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 425 บัญญัติว่า “นายจ้างต้องร่วมกันรับผิดกับลูกจ้างในผลแห่งละเมิด ซึ่งลูกจ้างได้กระทำไปในการที่จ้างนั้น”

นายจ้างจึงต้องร่วมรับผิดชอบด้วย และ (2) ตัวการจะร่วมรับผิดชอบกับตัวแทน คือ ตัวการจะร่วมรับผิดชอบกับตัวแทนด้วย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 427¹⁶ ที่กำหนดให้นำเรื่องนายจ้างร่วมรับผิดชอบกับลูกจ้างมาใช้กับเรื่องตัวการตัวแทนด้วย จึงหมายความว่า ตัวการต้องร่วมกันรับผิดชอบกับตัวแทนในผลแห่งละเมิด ซึ่งตัวแทนได้กระทำไปตามสัญญาในฐานะตัวแทนที่ทำการแทนตัวการ ในกรณีนี้ห้างสรรพสินค้าจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยในลักษณะจ้างทำของ โดยมุ่งผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ หรือทำสัญญาจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยแบบประมูลหรือเหมาเป็นรายปี กรณีดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นตัวการตัวแทน หากพนักงานรักษาความปลอดภัยทำหน้าที่ด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้รถยนต์สูญหาย ดังนั้นห้างสรรพสินค้าจะต้องร่วมรับผิดชอบด้วย

3) กฎหมายละเมิดในต่างประเทศ

3.1) กฎหมายละเมิดของประเทศฝรั่งเศส

ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส มาตรา 1382 มีความว่า “การกระทำใด ๆ ของบุคคลซึ่งก่อความเสียหายแก่ผู้อื่น บุคคลซึ่งกระทำความเสียหายโดยความผิดนั้น จำต้องทดแทนความเสียหาย” (Tout fait quelconque de l'homme, qui cause a autrui un dommage, oblige celui par la faute duquel il est arrive, a reparer.) และมาตรา 1383 มีความว่า “บุคคลต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ตนได้ก่อขึ้น ไม่เพียงแต่การกระทำโดยจงใจของตนเท่านั้น แต่ยังคงรับผิดชอบในการกระทำโดยประมาทเลินเล่อหรือปราศจากความระมัดระวังอีกด้วย (Chacun est responsable du dommage qu'il a cause non seulement par son fait, mais encore par sa negligence ou par son imprudence.)¹⁷ จะเห็นได้ว่า กฎหมายละเมิดประเทศฝรั่งเศส มีหลักเกณฑ์ที่ผู้กระทำ ใด ๆ

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 427 บัญญัติว่า “บทบัญญัติในมาตราทั้งสองก่อนนั้น ท่านให้ใช้บังคับแก่ตัวการและตัวแทนด้วยโดยอนุโลม”

¹⁷ ไพจิตร บุญพันธุ์, คำสอนชั้นปริญญาโท : กฎหมายเปรียบเทียบไทยกับประมวลกฎหมายประเทศ, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2546), 21 - 23.

ที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย ไม่ว่าจะเป็นการกระทำโดยจงใจหรือกระทำโดยประมาทเลินเล่อจะต้องรับผิดชอบในการกระทำที่ตนกระทำอันเป็นการกระทำโดยละเมิด

3.2) กฎหมายละเมิดของประเทศเยอรมัน

ประมวลกฎหมายแพ่งเยอรมัน มาตรา 823 วรรคแรก มีความว่า “บุคคลใดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด จำต้องทำการทดแทนให้แก่เขาเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้น” (A person who, intentionally or negligently, injures unlawfully the life, body, health freedom, property or any right of another person is bound to compensate him for any damage arising therefrom.)¹⁸ จะเห็นได้ว่า กฎหมายละเมิดเยอรมันเหมือนกับบทบัญญัติกฎหมายละเมิดของไทย มีหลักเกณฑ์ที่ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจะต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำที่ตนกระทำผิดกฎหมายเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียหายไปในทางใด ๆ อันเป็นการกระทำโดยละเมิด

3.3) กฎหมายละเมิดของประเทศญี่ปุ่น

ประมวลกฎหมายแพ่งญี่ปุ่น มาตรา 709 มีความว่า “บุคคลใดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น จำต้องทำการทดแทนเพื่อความเสียหายอันเกิดแต่การนั้น” (A person who violates intentionally or negligently the right of another is bound to make compensation for damage arising therefrom.)¹⁹ จะเห็นได้ว่า กฎหมายละเมิดญี่ปุ่นเหมือนกับบทบัญญัติกฎหมายละเมิดของไทย แต่ข้อความสั้นกระชับรัดมากกว่า โดยมีหลักเกณฑ์ที่ผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อจะ ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ต้องรับผิดชอบในผลของการกระทำที่ตนกระทำอันเป็นการกระทำโดยละเมิด

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, 22.

¹⁹ เรื่องเดียวกัน

4. ห้างสรรพสินค้ากระทำละเมิดกรณีรพหาย

1) ความรับผิดทางละเมิดของห้างสรรพสินค้า

“ห้างสรรพสินค้า”ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ห้างสรรพสินค้าที่มีขนาดใหญ่ โดยมีพื้นที่จอดรถด้วย และมีสถานะเป็นนิติบุคคล ในกรณีห้างสรรพสินค้าประมาทเป็นเหตุให้รถยนต์ของลูกค้าสูญหาย ผลการวิจัยพบว่า มีแนวคำพิพากษาศาลฎีกาวางหลักไว้ว่า ห้างสรรพสินค้าได้รับประโยชน์จากลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ ดังนั้นห้างสรรพสินค้าจึงมีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้าหรือใช้บริการด้วย เมื่อไม่มีพนักงานรักษาความปลอดภัยคอยแจกบัตรควบคุมการเข้าออกรถยนต์ ยกเลิกการแจกบัตรออกและนำกล้องวงจรปิดมาติดตั้งเท่านั้น กรณีไม่คืนบัตรจอดรถ แต่พนักงานรักษาความปลอดภัยก็ไม่ดำเนินการใด ๆ เป็นการเปิดโอกาสให้คนร้ายเข้ามาลักทรัพย์รถ ถือว่าห้างสรรพสินค้าประมาทเลินเล่อเป็นการกระทำโดยละเมิดต่อลูกค้า²⁰ ประกอบกับ ผลการสัมภาษณ์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ธุรกิจห้างสรรพสินค้าใหญ่ ๆ ที่ขายสินค้าอุปโภคและบริโภคต่าง ๆ มีประชาชนเข้าไปซื้อสินค้าและใช้บริการเป็นจำนวนมาก ห้างสรรพสินค้าจึงมีหน้าที่ต้องจัดให้มีสถานที่จอดรถ ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 ซึ่งมาตรา 4 กำหนดให้ความหมายคำว่าอาคาร หมายความว่ารวมถึงที่จอดรถด้วย²¹ ดังนั้น ห้างสรรพสินค้าจึงมีหน้าที่จัดให้มีที่จอดรถ เป็นการให้บริการลูกค้าอย่างหนึ่งเพื่อประโยชน์ทางการค้า และรวมถึงการให้บริการด้านต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงการคุ้มครองความปลอดภัยของลูกค้า และทรัพย์สินของลูกค้า อันเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งที่

²⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 915/2561, 743/2561, 2461/2558, 11605/2553, 5398/2538 และ 370/2540

²¹ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522, มาตรา 4 บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัตินี้ “อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน และสิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(4) พื้นที่หรือสิ่งที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กักเก็บรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา 8 (9)”

มีผลต่อการตัดสินใจของลูกค้าที่จะไปซื้อสินค้าของห้างสรรพสินค้า ซึ่งส่งผลต่อยอดจำหน่ายสินค้าของห้างสรรพสินค้า²² ดังนั้น ห้างสรรพสินค้าจึงมีหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อละเมิดกรณีรถยนต์ของลูกค้าสูญหายในห้างสรรพสินค้านั้น²³ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของนักวิจัยว่า เมื่อห้างสรรพสินค้าได้รับประโยชน์ทางธุรกิจจากลูกค้าโดยตรง ดังนั้น ห้างสรรพสินค้าจะต้องมีหน้าที่จัดให้มีสถานที่จอดรถไว้บริการลูกค้าและมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการโดยตรง เมื่อห้างสรรพสินค้าไม่ทำหน้าที่ที่ตนอันควรจะต้องกระทำ จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ เป็นเหตุให้รถยนต์ของลูกค้าสูญหาย อันเป็นการกระทำโดยละเมิด จำต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น²⁴

2) ความรับผิดชอบผูกพัน

ผู้วิจัยพบว่า หากลูกค้าของห้างสรรพสินค้านำรถยนต์ไปจอดในห้างสรรพสินค้าเพื่อเข้าไปใช้บริการ แล้วทางห้างสรรพสินค้าได้มีการแจกบัตรจอดรถยนต์หรือบัตรจอดรถจักรยานยนต์ เมื่อใช้บริการเสร็จสิ้นแล้วปรากฏว่ารถยนต์สูญหาย กรณีถือว่าเป็นสัญญาผูกพันได้ เพราะถือว่าได้มีการส่งมอบทรัพย์สินหรือรถจักรยานยนต์ไว้ในความอารักขาของผู้รับฝากแล้ว แม้จะไม่ได้มีการเก็บค่าจอดรถหรือไม่บำเหน็จก็ตาม หรือไม่ได้ส่งมอบกุญแจรถก็ตาม ซึ่งห้างสรรพสินค้าในจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีแห่งเดียวที่มีการแจกบัตรจอดรถจักรยานยนต์ก่อนเข้าจอดและเก็บบัตรคืน ได้แก่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซาสุราษฎร์ธานี Central Pattana (CPN) แต่ก็มีเพียงพื้นที่จอดรถจักรยานยนต์เท่านั้น ในส่วนลานจอดรถพื้นที่อื่นก็ไม่ได้มีการแจกบัตรเช่นเดียวกับห้างสรรพสินค้าอื่น ๆ

²² บุญสวัสดิ์ ขวลิขิตกุล, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, สำนักกฎหมายบุญสวัสดิ์ ขวลิขิตกุล,

24 พฤศจิกายน 2563

²³ ศุภชัย คำคุ้ม, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 26 มกราคม 2564

²⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 420

ในกรณีที่ห้างสรรพสินค้าไม่มีการแจกบัตรจอดรถ จะถือว่าเป็นสัญญาฝากทรัพย์สินหรือไม่ ผู้วิจัยเห็นว่าความสำคัญของฝากทรัพย์สินคือส่งมอบทรัพย์สินไว้ในความอารักขา ผลการสัมภาษณ์พบว่า มีความเห็นทั้งสองแนวทาง ดังนี้ (1) เป็นการส่งมอบไว้ในความอารักขาแล้วแม้ไม่มีการแจกบัตรจอดรถ²⁵ อีกทั้งเป็นความรับผิดชอบตามสัญญา จึงเป็นความรับผิดชอบตามสัญญาฝากทรัพย์สินแล้ว²⁶ และ (2) ไม่เป็นการส่งมอบไว้ในความอารักขา เนื่องจากผู้ฝากต้องส่งมอบทรัพย์สินให้แก่ผู้รับฝาก และผู้รับฝากตกลงว่าจะเก็บรักษาทรัพย์สินนั้นไว้ในอารักขาของตนแล้วจะคืนให้ กรณีนี้เมื่อลูกค้าเป็นผู้ขับรถเข้าจอดที่จอดรถในห้างสรรพสินค้าเองและเก็บกุญแจรถไว้กับตัวเอง อีกทั้งห้างสรรพสินค้าก็ไม่ได้ตกลงที่จะเก็บรักษารถให้ กรณีจึงไม่ต้องด้วยการฝากทรัพย์สิน ห้างสรรพสินค้าจึงไม่ต้องรับผิดชอบในเรื่องการฝากทรัพย์สิน²⁷ ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า กรณีดังกล่าวจะต้องมีการแจกบัตรจอดรถ จึงถือว่ามี การส่งมอบไว้ในความอารักขา แต่อย่างไรก็ตามฝากทรัพย์สินเป็นสัญญาสองฝ่าย จะต้องเกิดจากการแสดงเจตนาของบุคคลทั้งสองฝ่าย ทางห้างสรรพสินค้าคงไม่มีเจตนาเข้าแสดงเจตนาทำสัญญาฝากทรัพย์สินด้วยเป็นอย่างแน่แท้ ดังนั้นการที่ลูกค้านำรถไปจอดในห้างสรรพสินค้าโดยไม่มีการแจกบัตรจอดรถยนต์ไม่ถือว่าเป็นสัญญาฝากทรัพย์สิน หากมีกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้าเช่นนี้ ห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาฝากทรัพย์สินแต่อย่างใด

²⁵ ธรรมศักดิ์ แสงจันทร์, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, สำนักงานอัยการจังหวัดน่าน, 25 มกราคม 2564

²⁶ ศุภชัย คำคุ้ม, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, กรมสอบสวนคดีพิเศษ, 26 มกราคม 2564

²⁷ บุญสวัสดิ์ ขวลิตรกุล, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, สำนักกฎหมายบุญสวัสดิ์ ขวลิตรกุล, 24 พฤศจิกายน 2563

3) ความรับผิดของห้างสรรพสินค้ากรณีเช่าทรัพย์

กรณีที่ห้างสรรพสินค้าให้ผู้ประกอบการรายอื่นมาเช่าและลูกค้ามาจอดรถในห้างสรรพสินค้า แต่เป็นลูกค้าของผู้ประกอบการ กรณีเช่นนี้ ห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดหรือไม่ คำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่รถยนต์ลูกค้าของผู้ประกอบการและผู้เช่าพื้นที่จากห้างสรรพสินค้า ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้า การที่รถยนต์หายมิได้เกิดจากการดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของห้างสรรพสินค้าอันจะถือว่าเป็นความประมาท ดังนั้นห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิด²⁸ ดังนี้ จะเห็นได้ว่ากรณีสัญญาเช่าเป็นนิติสัมพันธ์ระหว่างห้างสรรพสินค้ากับผู้ประกอบการ เจ้าของรถยนต์ที่สูญหายไม่ได้มีนิติสัมพันธ์กับห้างสรรพสินค้าแต่อย่างใด อีกทั้งไม่ใช่ลูกค้าของห้างสรรพสินค้า เมื่อรถยนต์สูญหายห้างสรรพสินค้าจึงไม่ต้องรับผิดแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีที่ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่าสุราษฎร์ธานี จัดทำพื้นที่จอดรถยนต์แบบให้จอดฟรี 2 ชั่วโมง หากเกินเวลาที่กำหนดให้จะคิดค่าบริการจอดรถ ชั่วโมงละ 50 บาท เห็นได้ว่า มีการให้บริการในลักษณะเป็นการตกลงให้ลูกค้าหรือเจ้าของรถยนต์ ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในการใช้บริการที่จอดรถในช่วงระยะเวลาอันมีจำกัด และลูกค้าหรือเจ้าของรถยนต์จะให้ค่าเช่าเมื่อใช้บริการเกิน 2 ชั่วโมงในอัตราชั่วโมงละ 50 บาท จึงมีลักษณะเป็นการเช่าทรัพย์แล้ว ซึ่งกรณีสัญญาเช่าเป็นที่ผู้เช่าหรือห้างสรรพสินค้าตกลงให้ผู้เช่าหรือลูกค้าได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินคือพื้นที่จอดรถในช่วงระยะเวลาหนึ่ง และผู้เช่าหรือลูกค้าตกลงที่จะชำระค่าเช่า ดังนั้นถ้ารถยนต์สูญหายในลักษณะนี้ ห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบตามสัญญาเช่าแต่อย่างใด ตามกฎหมายว่าด้วยเช่าทรัพย์สิน ที่กำหนดให้ผู้ให้เช่าตกลงให้ผู้เช่า ได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินอย่างใดอย่างหนึ่งช่วงระยะเวลาอันมีจำกัด²⁹ และคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า การที่รถยนต์ลูกค้าของผู้ประกอบการและผู้เช่าพื้นที่จากห้างสรรพสินค้า ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้า การที่รถยนต์หาย

²⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7078/2560

²⁹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 537

มิได้เกิดจากการงดเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของห้างสรรพสินค้าอันจะถือว่าเป็นความประมาท ดังนั้นห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิด³⁰

4) ความรับผิดของห้างสรรพสินค้าเปรียบเทียบกับความรับผิดตามกฎหมายเจ้าสำนักโรงแรม

งานวิจัยพบว่า กฎหมายเจ้าสำนักโรงแรมนำมาเทียบเคียงกับความรับผิดของห้างสรรพสินค้าในกรณีรณภัย ก็พอที่สรุปได้ว่า ห้างสรรพสินค้าได้รับประโยชน์จากลูกค้าโดยตรงเช่นเดียวกับเจ้าสำนักโรงแรม ดังนั้นห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดทางแพ่งในกรณีรณภัยในห้างสรรพสินค้าเหมือนกับกฎหมายเจ้าสำนักโรงแรม

4.1) ขอบเขตของความระมัดระวังของห้างสรรพสินค้า

ห้างสรรพสินค้าจะหลุดพ้นจากความรับผิด จะต้องใช้ความระมัดระวังดูแลทรัพย์สินของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการต้องดูแลอย่างเข้มงวดระมัดระวังสูงสุด มิใช่ปล่อยให้ลูกค้าต้องระวัง หรือเสี่ยงภัยเอง หรืออย่างน้อยก็ต้องควรรักษาอย่างวิญญูชนพึงรักษาทรัพย์สินของตน และตามควรแก่หน้าที่อันพึงกระทำ ควรมีมาตรฐานเช่นเดียวกับการรับฝากทรัพย์สินแบบไม่มีบำเหน็จ คือผู้รับฝากจำต้องใช้ความระมัดระวังสงวนทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเหมือนเช่นเคยประพฤติในกิจการของตนเอง³¹ ด้วยวิธีการจัดอาคารที่จอดรถยนต์ให้ลูกค้าและมีพนักงานรักษาความปลอดภัยแจกบัตร และจะไม่ยอมให้รถยนต์ออกโดยไม่มีบัตร หรืออาจจะใช้วิธีอื่นแทนการแจกบัตรก็ได้ เช่น นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย อาจจะทำในรูปแบบ แสแกนคิวอาร์โค้ด ลงทะเบียนทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ประตูเปิดปิดอัตโนมัติ มีพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด หากมีมาตรการรักษาความปลอดภัยเป็นอย่างดีแล้ว หากรถยนต์ลูกค้าสูญหาย ห้างสรรพสินค้าก็หลุดพ้นจากความรับผิด

³⁰ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7078/2560

³¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 659

4.1.1) ห้างสรรพสินค้าปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบ

การที่ห้างสรรพสินค้าปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบในกรณีที่รถลูกค้าสูญหายนั้น เมื่อพิจารณาจากหลักกฎหมายแนวคำพิพากษาศาลฎีกา³² และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่าการที่ห้างสรรพสินค้าได้ติดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบในกรณีที่รถยนต์หรือทรัพย์สินในรถยนต์สูญหายในทางกฎหมายแล้ว ถือว่าเป็นเรื่องของข้อกำหนดที่ห้างสรรพสินค้าเป็นผู้จัดทำขึ้นแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่มีผลเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบในการกระทำละเมิดได้³³ ดังนี้ จึงเห็นได้ว่า ห้างสรรพสินค้าไม่สามารถยกเอาประกาศการยกเว้นความรับผิดชอบ เป็นเหตุในการปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เพราะเป็นข้อตกลงหรือประกาศที่ทำแต่ฝ่ายเดียว และจะยกเว้นความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อ หรือยกเว้นการกระทำโดยละเมิดของตนไม่ได้

4.2) ความรับผิดชอบของบุคคลอื่น กรณีรถยนต์สูญหายในห้างสรรพสินค้า

4.2.1) ความรับผิดชอบของพนักงานรักษาความปลอดภัย

กรณีจ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยในลักษณะสัญญาจ้างแรงงาน กรณีเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือ ลูกจ้างตกลงจะทำงานให้แก่นายจ้าง และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้างตลอดเวลาที่ทำงานให้³⁴ กล่าวคือ สัญญาจ้างแรงงาน นายจ้างมีอำนาจบังคับบัญชาลูกจ้าง และลูกจ้างมีสิทธิได้รับค่าจ้าง โดยไม่สำคัญว่าจะทำงานสำเร็จ ล่วงหรือไม่ก็ตาม³⁵ กรณีเช่นนี้ หากรถหายในห้างสรรพสินค้า ผู้ที่จะต้องรับผิดชอบก็คือพนักงานรักษาความปลอดภัยดังที่วิเคราะห์มาข้างต้น แต่กรณีเช่นนี้ ห้างสรรพสินค้าก็ต้องรับผิดชอบ

³² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7471/2556.

³³ บุญสวัสดิ์ ขวลิตรกุล, สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล, สำนักกฎหมายบุญสวัสดิ์ ขวลิตรกุล, 24 พฤศจิกายน 2563

³⁴ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 575

³⁵ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5398/2538

พนักงานรักษาความปลอดภัยด้วย ในฐานะลูกจ้างกระทำละเมิดในทางการที่ว่าจ้าง นายจ้างจะต้องรับผิดชอบด้วย³⁶ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 425

4.2.2) ความรับผิดของผู้รับประกันภัย กรณีรถยนต์สูญหายในทางสรรพสินค้า

กรณีที่รถยนต์ในทางสรรพสินค้า หากมีการทำประกันวินาศภัยไว้ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้มีสิทธิครอบครองในรถยนต์ หรือทางสรรพสินค้าทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองกรณีรถยนต์ของลูกค้าหาย หากเหตุการณ์รถยนต์ของลูกค้าสูญหาย กรณีเช่นนี้ ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเพื่อบรรเทาความเสียหายหรือวินาศภัยที่ได้รับเท่ากับจำนวนราคาประกันภัยหรือสิทธิอื่นที่เรียกร้องได้ตามสัญญาที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ เมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนในวินาศภัยที่ตนรับประกันเรียบร้อยแล้ว ก็ชอบที่จะไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำละเมิดหรือผู้ที่จะต้องรับผิดชอบเพราะเหตุละเมิดในครั้งนี้ได้ เมื่อทางสรรพสินค้ามีหน้าที่ดูแลทรัพย์สินของลูกค้า แต่ประมาทเลินเล่อไม่ดูแลทรัพย์สินของลูกค้าของตนจึงต้องรับผิดชอบในเหตุละเมิดนั้นด้วย ดังนั้นผู้รับประกันภัยจึงชอบที่จะไล่เบี้ยแก่ทางสรรพสินค้าได้³⁷

4.2.3) ความรับผิดของผู้กระทำความผิด

จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง เป็นความรับผิดทางละเมิด จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของรถยนต์ หรือผู้ครอบครองรถยนต์ หรือทางสรรพสินค้าในกรณีที่ทำทางสรรพสินค้าได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถยนต์ไปแล้ว

4.3) ปัญหาขอบเขตการชดเชยค่าสินไหมทดแทน

ผลวิจัยพบว่า ปัญหาการชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถที่เป็นลูกค้าของทางสรรพสินค้านั้น เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทนว่าจะต้องชดเชยกันเพียงใด แต่อย่างไรก็ตาม มีการขอหรือขอบเขตการกำหนดดุลพินิจ ให้มีการชดเชยใช้ราคาารถเท่าที่อยู่ในสภาพในการใช้งานปกติ และค่าเสียหายอื่นที่เกิดขึ้นตามมา

³⁶ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 425

³⁷ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 880

เช่น ค่าขาดประโยชน์ ค่าเสียหายอื่น ๆ เป็นต้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438-440

4.4) ปัญหาการรับช่วงสิทธิ

ในปัญหานี้ ผลการวิจัยพบว่า กรณีความรับผิดชอบทางแพ่ง กรณีรื้อถอนในห้างสรรพสินค้า เมื่อห้างสรรพสินค้าได้ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่เป็นลูกค้าไปแล้ว ดังนี้ โดยผลทางกฎหมายห้างสรรพสินค้าจะต้องมีความรับผิดชอบต่อเจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ซึ่งเป็นของลูกค้า³⁸ เพราะห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยให้ลูกค้าของตนกรณีนี้จึงมีส่วนได้เสีย เมื่อห้างสรรพสินค้าได้ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกค้าไปแล้ว ก็สามารถเข้ารับช่วงสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดได้³⁹ และหากห้างสรรพสินค้าได้ทำประกันวินาศภัยคุ้มครองรถลูกค้าหายในห้างสรรพสินค้า ก็สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบได้ เมื่อบริษัทประกันภัยได้ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ลูกค้าไปแล้วเต็มจำนวนมูลค่าทรัพย์สินหรือได้ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปเพียงใด ก็ชอบที่จะรับช่วงสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดได้เพียงนั้น⁴⁰

กรณีหากได้รถที่สูญหายกลับคืนมา รถที่ได้กลับคืนมาดังกล่าวถือว่าเป็นรับช่วงทรัพย์ เพราะมีการนำทรัพย์สินอันหนึ่งเข้าแทนที่ทรัพย์สินอันหนึ่งโดยผลของกฎหมาย ห้างสรรพสินค้าหรือบริษัทประกันภัยที่ได้ขดใช้ค่าสินไหมทดแทนไปแล้วนั้นแล้วแต่กรณี มีสิทธิได้รถที่กลับคืนมา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 226 วรรคสอง

³⁸ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 420

³⁹ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 229 (3)

⁴⁰ เรื่องเดียวกัน, มาตรา 227 และมาตรา 880

5. แนวทางการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของห้างสรรพสินค้ากรณีรณภัย

5.1) ความรับผิดชอบทางละเมิดหรือสัญญา

กรณีดังกล่าวเป็นทั้งความรับผิดชอบทางละเมิดและความรับผิดชอบทางสัญญา ซึ่งเป็นกฎหมายทั่ว ๆ ไป ลักษณะการบังคับใช้กฎหมายจะต้องตีความให้สอดคล้องกับที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งมุมมอง ความเห็น ผู้ใช้กฎหมายแต่ละท่านย่อมแตกต่างกัน จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติบังคับใช้กฎหมายต่อไป หากมีจัดทำกฎหมายเรื่องนี้โดยเฉพาะก็จะเกิดผลดีในการบังคับใช้เพื่อความชัดเจนและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพต่อไป

5.2) แนวทางเกี่ยวกับกรอบความรับผิดชอบของห้างสรรพสินค้าในความปลอดภัยของลูกค้า

จากผลการวิจัยพบว่า ห้างสรรพสินค้าควรจะต้องใช้ความระมัดระวังดูแลความปลอดภัยของลูกค้ามีมาตรฐานเช่นเดียวกับการรับฝากทรัพย์สินแบบไม่มีบำเหน็จ คือผู้รับฝากจำต้องใช้ความระมัดระวังส่งมอบทรัพย์สินซึ่งฝากนั้นเหมือนเช่นเคยประพฤติในกิจการของตนเอง ดังนี้ จัดอาคารหรือสถานที่จอดรถให้ลูกค้าสะดวกเพียงพอต่อจำนวนความต้องการ มีกล้องวงจรปิดพร้อมพนักงานควบคุมบริหารการทำงานของกล้องวงจรปิดตลอดเวลา มีพนักงานรักษาความปลอดภัยประจำตามจุดที่สำคัญ ๆ หรือในจุดเสี่ยง จุดอันตราย และพนักงานรักษาความปลอดภัยแจกบัตร และจะไม่ยอมให้รถยนต์ออกโดยไม่มีบัตร หรืออาจจะใช้วิธีอื่นแทนการแจกบัตรก็ได้ เช่น นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย อาจจะทำในรูปแบบ แสแกนคิวอาร์โค้ด ลงทะเบียนทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ประตูเปิดปิดอัตโนมัติ มีพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด เป็นต้น

5.3) แนวทางการปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบ

การที่ห้างปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบ เป็นข้อตกลงฝ่ายเดียว และข้อยกข้อตกลงดังกล่าวเป็นการยกเว้นความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อหรือยกเว้นความรับผิดชอบในทางละเมิดไม่ได้ ดังนั้นแนวทางในการปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบของห้างสรรพสินค้าในปัจจุบันกฎหมายไม่ยินยอมให้กระทำได้ ยกเว้นจะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ห้างสรรพสินค้าได้รับประโยชน์จากลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ หรือซื้อสินค้าในห้างโดยตรง ดังนั้นจึงมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในทรัพย์สินของลูกค้าอย่างเคร่งครัด และเข้มงวด การปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบจึงไม่สามารถกระทำได้ ถึงแม้ว่ากฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบันมีความเป็นธรรมแล้วก็ตาม แต่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันเห็นควรที่มีการจัดทำกฎหมายในเรื่องนี้ขึ้นใหม่โดยเฉพาะจะเป็นประโยชน์มากกว่า และเพื่อให้กฎหมายมีความกระจัดกระจายควรจัดให้อยู่ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายต่อไป

ดังนั้น ควรจัดทำกฎหมายโดยกำหนดให้การปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบไม่สามารถทำได้

5.4) ความรับผิดชอบของบุคคลอื่น

5.4.1) ความรับผิดชอบของพนักงานรักษาความปลอดภัย

ผลการวิจัยพบว่า กรณีรณภัยในห้างสรรพสินค้า พนักงานรักษาความปลอดภัยมีหน้าที่ที่จะต้องตามสัญญาจ้างทำของโดยเฉพาะ อีกทั้งให้สัญญาระบุไว้ชัดเจนให้พนักงานรักษาความปลอดภัยมีหน้าที่ดูแลรักษาทรัพย์สินของห้างสรรพสินค้าตลอดจนทรัพย์สินของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการด้วย⁴¹ ดังนั้นเมื่อพนักงานรักษาความปลอดภัยไม่ทำตามหน้าที่หรือละเลยต่อหน้าที่ จึงเป็นการงดเว้นหน้าที่อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ จึงเป็นการกระทำโดยละเมิด⁴² พนักงานรักษาความปลอดภัยจึงต้องรับผิด ยกเว้นพนักงานรักษาความปลอดภัยรับมอบหมายหน้าที่ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่มีรณภัย ก็จะไม่หลุดพ้นจากความรับผิดได้

ในส่วนห้างสรรพสินค้านั้น หากพนักงานรักษาความปลอดภัยทำละเมิด ให้ถือว่าห้างสรรพสินค้ากระทำละเมิดในฐานะตัวการตัวแทน หรือในฐานะนายจ้างลูกจ้าง แล้วแต่กรณี อันเป็นความรับผิดของผู้อื่น

⁴¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3251/2559

⁴² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์, มาตรา 420

5.4.2) ความรับผิดชอบของผู้รับประกันภัย

ผลการวิจัยพบว่า กรณีที่รถหายในห้างสรรพสินค้า หากห้างสรรพสินค้าทำประกันวินาศภัยไว้ เพื่อคุ้มครองกรณีรถยนต์ของลูกค้าหาย แล้วมีเหตุการณ์รถยนต์ของลูกค้าสูญหาย กรณีเช่นนี้ ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเพื่อบรรเทาความเสียหายหรือวินาศภัยที่ได้รับเท่ากับจำนวนราคารถยนต์หรือสิทธิอื่นที่เรียกร้องได้

ดังนั้น ควรจัดทำกฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะ และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จัดให้มีการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองวินาศภัยในกรณีที่รถของลูกค้าหาย เพื่อความมั่นใจของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการในห้างสรรพสินค้า

5.5) ความรับผิดชอบของผู้กระทำความผิด

ผลการวิจัยพบว่า ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง เป็นความรับผิดชอบทางละเมิด จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของรถยนต์ หรือผู้ครอบครองรถยนต์ หรือห้างสรรพสินค้าในกรณีที่ห้างสรรพสินค้าได้خذใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถยนต์ไปแล้ว ดังนี้ หากห้างสรรพสินค้าได้خذใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถซึ่งเป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้าไปแล้ว จึงต้องรับผิดชอบต่อห้างสรรพสินค้าด้วย

ดังนั้น ควรจัดทำกฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะ กำหนดให้ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบต่อห้างสรรพสินค้าโดยตรง เพราะถือว่ารถของลูกค้าอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของห้างสรรพสินค้าแล้ว

5.6) แนวทางชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพียงใด

จากผลวิจัยพบว่า ปัญหาการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถที่เป็นลูกค้าของห้างสรรพสินค้านั้น ไม่มีความแน่นอนว่าสามารถเรียกร้องค่าเสียหายอะไรได้บ้าง และเรียกร้องได้ในจำนวนเท่าใด เพราะเป็นดุลยพินิจของศาลที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทน ว่าจะต้องชดใช้กันเพียงใด

ดังนี้ ควรมีจัดทำกฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะ โดยกำหนดกรอบหรือขอบเขต การกำหนดดุลพินิจ ให้มีการชดเชยค่ารถแท็กซี่ที่อยู่ในสภาพในการใช้งานปกติ และ ค่าเสียหายอื่นที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ค่าขาดประโยชน์ ค่าเสียหายอื่น ๆ เป็นต้น ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438-440

5.7) แนวทางรับช่วงสิทธิ

ผลการวิจัยพบว่า กรณีความรับผิดชอบทางแพ่ง กรณีรถหายในห้างสรรพสินค้า เมื่อห้างสรรพสินค้าได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่เป็นของลูกค้าไปแล้ว ห้างสรรพสินค้าจึงมีส่วนได้เสียสามารถเข้ารับช่วงสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดได้ เพราะห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จะต้องดูแลรักษาความปลอดภัยให้ลูกค้าของตน และหากห้างสรรพสินค้าได้ทำประกันภัยเพื่อวินาศภัยคุ้มครองรถลูกค้าหายในห้างสรรพสินค้า ก็สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบได้

ดังนี้ ควรกำหนดให้ห้างสรรพสินค้าสามารถรับช่วงสิทธิไล่เบี้ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดและมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบต่อห้างสรรพสินค้าโดยตรง

6. บทส่งท้าย

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดชอบในห้างสรรพสินค้า เป็นความรับผิดชอบของห้างสรรพสินค้าในทางละเมิด เนื่องจาก ห้างสรรพสินค้าได้รับประโยชน์โดยตรงจากการที่ลูกค้าเข้ามาใช้บริการหรือซื้อสินค้า ดังนั้นห้างสรรพสินค้าจึงต้องมีหน้าที่ในการจัดให้มีสถานที่จอดรถยนต์ ตลอดจนมีหน้าที่รักษาความปลอดภัยในรถของลูกค้า หากปล่อยปละละเลย ถือว่าเป็นการละเว้นหน้าที่ อันเป็นการกระทำละเมิด ห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าโดยตรง เว้นแต่ห้างสรรพสินค้าพิสูจน์ได้ว่าตนไม่ได้ประมาทเลินเล่อได้มีการจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดแล้ว หรือพิสูจน์ได้ว่ารถที่หายไปไม่ใช่ลูกค้าของตน

หากห้างสรรพสินค้ามีการจัดบริการที่จอดรถ แต่มีการเรียกเก็บเงินค่าจอดรถ ถือว่าเป็นการรับฝาก เพราะมีการส่งมอบรถไว้ในความอารักขาของห้างสรรพสินค้า แม้จะไม่ได้ส่งมอบกุญแจรถก็ตาม กรณีเช่นนี้ห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของรถที่สูญหาย

แต่อย่างไรก็ตาม หากห้างสรรพสินค้าจัดให้ผู้ประกอบการรายอื่นเข้าพื้นที่ และรถที่หายเป็นของลูกค้าผู้ประกอบการ ถือว่าไม่ใช่ลูกค้าของห้างสรรพสินค้า ดังนี้ ห้างสรรพสินค้าไม่ต้องรับผิดชอบ

ห้างสรรพสินค้าจะต้องใช้ความระมัดระวังดูแลทรัพย์สินของลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ ต้องดูแลอย่างเข้มงวดระมัดระวังสูงสุด ด้วยวิธีการจัดอาคารที่จอดรถยนต์ให้ลูกค้าและมีพนักงานรักษาความปลอดภัยแจกบัตร และจะไม่ยอมให้รถยนต์ออกโดยไม่มีบัตร หรืออาจจะใช้วิธีอื่นแทนการแจกบัตรก็ได้ เช่น นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย อาจจะทำในรูปแบบแสกนคิวอาร์โค้ด ลงทะเบียนทางโทรศัพท์สมาร์ทโฟน ใช้ประตูเปิดปิดอัตโนมัติ มีพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวด เป็นต้น ไม่ใช่ปล่อยให้ลูกค้าต้องระวัง หรือเสี่ยงภัยเอง

การปิดประกาศยกเว้นความรับผิดชอบกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้านั้น ไม่สามารถยกเอาประกาศการยกเว้นความรับผิดชอบ เป็นเหตุในการปฏิเสธความรับผิดชอบได้ เพราะเป็นข้อตกลง หรือประกาศที่ทำแต่ฝ่ายเดียว และจะยกเว้นความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อ หรือยกเว้นการกระทำโดยละเมิดของตนไม่ได้

ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จัดการดูแลรักษาความปลอดภัยทรัพย์สินของผู้มาซื้อสินค้าหรือใช้บริการ โดยจะต้องจัดให้มีมาตรการมีพนักงานรักษาความปลอดภัยอย่างเข้มงวดและมีประสิทธิภาพอย่างสูง

พนักงานรักษาความปลอดภัยมีหน้าที่ในการดูแลรถยนต์หรือทรัพย์สินของลูกค้าโดยตรง เมื่อรถหายพนักงานรักษาความปลอดภัยจะต้องรับผิดชอบ และห้างสรรพสินค้าจะต้องรับผิดชอบด้วย แม้เป็นความผิดของผู้อื่นก็ตาม ในฐานะตัวการตัวแทน หรือในฐานะนายจ้างหรือลูกจ้าง แล้วแต่กรณี

หากมีการทำประกันวินาศภัยไว้ ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ หรือผู้มีสิทธิครอบครองในรถยนต์ หรือห้างสรรพสินค้าทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองกรณีรถยนต์ของลูกค้าหาย หากเหตุการณ์รถยนต์ของลูกค้าสูญหาย กรณีเช่นนี้ ผู้รับประกันภัยจะต้องรับผิดชอบเพื่อบรรเทาความเสียหายหรือวินาศภัยที่ได้รับเท่ากับจำนวนราคารถยนต์หรือสิทธิอื่นที่เรียกร้องได้

ผู้กระทำความผิดจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่ง เป็นความรับผิดชอบทางละเมิด จะต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของรถยนต์ หรือผู้ครอบครองรถยนต์ หรือห้างสรรพสินค้าในกรณีที่ห้างสรรพสินค้าได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของรถยนต์ไปแล้ว

กรณีห้างสรรพสินค้าได้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์รถยนต์ที่เป็นลูกค้าไปแล้ว ห้างสรรพสินค้าสามารถเข้ารับช่วงสิทธิ โล่เบี่ยเอาแก่ผู้กระทำความผิดได้ และหากห้างสรรพสินค้าได้ทำประกันภัยเพื่อวินาศภัยคุ้มครองรถลูกค้าหายในห้างสรรพสินค้า ก็สามารถเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยรับผิดชอบได้

การชดเชยค่าสินไหมทดแทนจะต้องชดเชยกันเพียงใด เป็นดุลยพินิจของศาลที่จะกำหนดค่าสินไหมทดแทน จึงควรมีกรอบหรือขอบเขตการกำหนดดุลยพินิจ ให้มีการชดเชยราคาทรัพย์สินที่อยู่ในสภาพในการใช้งานปกติ และค่าเสียหายอื่นที่เกิดขึ้นตามมา เช่น ค่าขาดประโยชน์ ค่าเสียหายอื่น ๆ เป็นต้น

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เนื่องจากปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบทางแพ่งในกรณีรถยนต์ในห้างสรรพสินค้ากระจัดกระจายหลายเรื่อง ทำให้ขาดความเป็นเอกเทศไม่เป็นไปแนวทางเดียวกัน เห็นควรให้มีการจัดทำกฎหมายขึ้นมาโดยเฉพาะ อันจะทำให้เกิดผลดีในการบังคับใช้เพื่อความชัดเจนและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ชื่อ “ร่างพระราชบัญญัติความรับผิดทางแพ่งกรณีรถหายในห้างสรรพสินค้า”
2. กำหนดหลักเกณฑ์ว่า “ห้างสรรพสินค้ามีหน้าที่จะต้องใช้ความระมัดระวังดูแลทรัพย์สินของลูกค้าเช่นเดียวกับผู้มีอาชีพเช่นนั้น” ซึ่งต้องใช้ความระมัดระวังพิเศษเพิ่มจากปกติคนทั่วไปดูแลรักษาทรัพย์สินนั้น
3. การปิดประกาศยกเว้นความรับผิดในกรณีรถของลูกค้าหายในห้างสรรพสินค้า ก็ไม่เป็นเหตุให้หลุดพ้นจากความรับผิดแต่อย่างใด
4. กำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องรับผิดตามสัญญาที่ทำขึ้นระหว่างพนักงานรักษาความปลอดภัยกับห้างสรรพสินค้า และกำหนดให้ห้างสรรพสินค้ารับผิดทางละเมิดร่วมด้วยในฐานะตัวการตัวแทนกรณีที่ทำสัญญาจ้างเหมาหรือสัญญาจ้างทำของ หรือให้ห้างสรรพสินค้ารับผิดร่วมในฐานะนายจ้างลูกจ้างในกรณีที่ทำสัญญาจ้างแรงงาน
5. กำหนดให้ห้างสรรพสินค้าต้องจัดให้มีการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองวินาศภัยในกรณีที่รถของลูกค้าหาย

เอกสารอ้างอิง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 38/2496
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5398/2538
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 370/2540
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9278/2542
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 11605/2553
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7471/2556
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2461/2558
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3251/2559
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7078/2560
 คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 743/2561

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 915/2561

จิตติ ตังศภัทย์. *ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรียงมาตราว่าด้วย จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้ ละเมิด บรรพ 2 มาตรา 395-452*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา, 2557.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์.

พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522.

ไพจิตร ปุณณพันธ์. *คำสอนชั้นปริญญาโท : กฎหมายเปรียบเทียบไทยกับประมวลกฎหมายประเทศ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2546.

ลิขิต น้าประเสริฐ. “บทบรรณาธิการ.” <https://www.autoinfo.co.th/article/10880/> (ค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561).

ศนันท์กรณ (จำปี) โสทธิพันธ์. *ละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: วิญญูชน, 2555.

สุมาลี วงษ์วิฑิต. *กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรได้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

บุคลากร

ธรรมศักดิ์ แสงจันทร์. สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล. สำนักงานอัยการจังหวัดนาทวี.
25 มกราคม 2564

บุญสวัสดิ์ ขวลิขิตกุล. สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล. สำนักกฎหมายบุญสวัสดิ์ ขวลิขิตกุล.
24 พฤศจิกายน 2563

ศุภชัย คำคุ้ม. สัมภาษณ์โดย เพชร ขวัญใจสกุล. กรมสอบสวนคดีพิเศษ. 26 มกราคม
2564

References

Building Control Act, B.E. 2522 (1979)..

Civil and Commercial Code.

Jitti Tingsaphat. *Civil and Commercial Code Sort by Management of Affairs Without Mandate. Undue Enrichment, Tort, Book II, Section 395-452*, (Bangkok: October Printing, 2014).

Judgment of the Supreme Court No. 38/2496

Judgment of the Supreme Court No. 5398/2538

Judgment of the Supreme Court No. 370/2540

Judgment of the Supreme Court No. 9278/2542

Judgment of the Supreme Court No. 11605/2553

Judgment of the Supreme Court No. 7471/2556

Judgment of the Supreme Court No. 2461/2558

Judgment of the Supreme Court No. 3251/2559

Judgment of the Supreme Court No. 7078/2560

Judgment of the Supreme Court No. 743/2561

Judgment of the Supreme Court No. 915/2561

Likit Naprasert. “*Editorial.*” <https://www.autoinfo.co.th/article/10880/> (Retrieved 9 November 2018).

Paichit Punyaphan. *Master’s Degree Instruction Sheet: Comparative Laws of Thailand and Code of Other Countries*, 4th Edition. Bangkok: Wiyuchon, 2003.

Sanankon (Champi) Sothiphan. *Tort, Management of Affairs Without Mandate, Undue Enrichment*. 4th Edition, Bangkok: Winyuchon, 2012.

Sumalee Wongwittit. *Law on Tort, Management of Affairs Without Mandate. Undue Enrichment*. Bangkok: Ramkhamhaeng University Press, 2005.

Interview

Boonsawas Chavalitkul, Interviewed by Petch Khwanjaisakul, Boonsawad Chavalitkul Law Office, 24 November 2020.

Supachai Khamkhum, Interviewed by Petch Kwanjaisakul, Department of Special Investigation, 26 January 2021

Thammasak Saengchan, Interviewed by Petch Kwanjaisakul, Office of Provincial Public Prosecution of Na Thawi, 25 January 2021.

